

BONES PRÀCTIQUES SOCIALS

Comunitat d'innovació i coneixement

**SAH-Atenció.
Servei d'atenció a homes**

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2018

Servei per promoure relacions no violentes

**Promogut per: Servei d'Atenció a Homes de Barcelona.
Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista**

**PRÀCTICA ACTUALITZADA
2022**

PRESENTACIÓ

El servei es crea l'any 2005 amb el nom de Servei d'Atenció a Homes que Maltracten (SAHM), vinculat al Servei d'Atenció a Nenes i Nens (SAN), i es conceben com a serveis d'atenció complementaris a l'actualment anomenat Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA).

El 2011 es va reestructurar com un servei independent amb el nom actual, Servei d'Atenció a Homes per a la Promoció de Relacions no Violentes (SAH). Aquest servei ambulatori d'àmbit de ciutat i de titularitat municipal va néixer amb la finalitat de donar atenció específica a homes que exerceixen o han exercit violència masclista en el si de la parella. L'any 2018 també es va ampliar l'atenció a totes les violències que preveu la Llei catalana 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista, encara que la major part de la seva intervenció se centra en les violències en l'àmbit de parella.

El servei el formen professionals del camp de la psicologia i treballa des d'una perspectiva de gènere i interseccional les problemàtiques relacionades amb el masclisme, i en concret la violència, per tal d'adquirir eines i recursos que millorin les seves relacions, evitant l'ús de la violència i augmentant el seu propi benestar. Amb aquesta finalitat, el SAH ofereix una atenció basada en l'acompanyament individual i el treball psicoeducatiu mitjançant grups que són l'eina principal per produir canvis en les persones ateses. També, i des del 2016, disposa de programes diferenciats, que permeten una intervenció més acurada, com ara el SAH Pares i el SAH Joves.

Aquesta pràctica està vinculada amb la igualtat de gènere, la intervenció en violència masclista i la prevenció.

CONTEXT

El servei es va crear per abordar la violència masclista des d'una perspectiva de gènere i interseccional, i també des del context jurídic, de la Llei 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i de la Llei 5/2008 del dret de les dones a l'erradicació de la violència masclista. La idea ha estat superar els marcs d'intervenció de la violència que es dona en l'àmbit de parella per fer-ho extens a altres àmbits i tipologies, identificant l'arrel del problema en una dimensió estructural.

No obstant això, quan es va iniciar el servei, la primera línia de treball va ser l'abordatge de la violència en l'àmbit de parella donada la situació i la realitat que arribava als serveis, on la major part de les víctimes o supervivents d'aquesta violència s'emmarcaven dins un sistema de parella o exparella.

D'altra banda, es va observar que els serveis estaven atenent diferents dones que havien estat agredides pel mateix home. Per tant, va ser necessari treballar la violència des d'una perspectiva global, i incorporar, també, la part agressora dins els sistemes d'atenció.

Finalment, la major part del treball amb homes que exerceixen violències masclistes s'havia fet des de contextos penitenciaris o penals, i per aquest fet resultava necessari treballar amb els homes que no es trobaven en aquests sistemes i que de manera voluntària volguessin iniciar un procés de canvi.

OBJECTIUS I ABAST

Els **objectius generals** del SAH Atenció són els següents:

- Oferir a la ciutat de Barcelona un espai de tractament psicològic a les persones que exerceixen o han exercit violència masclista, per poder treballar els seus processos de canvi respecte a la utilització de la violència en els diversos àmbits.
- Oferir als nois adolescents i joves un espai per elaborar la violència o relació abusiva que exerceixen sobre la seva parella o les situacions d'assetjament en l'àmbit escolar.
- Informar i orientar les persones ateses sobre recursos, serveis i circuits existents per donar resposta amb relació a les seves necessitats i interessos.
- Facilitar a les parelles dels homes, en el cas que ho vulguin, l'accés a la resta de recursos específics que calguin, de violència o d'altres (serveis socials, salut, justícia, etcètera), del dispositiu públic, en funció de les necessitats i de l'evolució de cada situació.
- Garantir el treballar en xarxa amb els serveis públics i privats de tots els sistemes de serveis (serveis socials, sanitaris, educació, de justícia, policials, etcètera) que estiguin intervenint en un mateix cas, per tal d'integrar la coherència i complementació de les diverses actuacions.

Pel que fa al **col·lectiu destinatari**, el projecte s'adreça a la població masculina de la ciutat de Barcelona i, en concret, hi ha requisits d'accés dels homes al servei d'atenció:

1. Que visquin al municipi de Barcelona, o bé treballin o estudiïn a la ciutat.
2. Que existeixi una situació actual de violència masclista o que persisteixin els efectes de la violència exercida anteriorment.

3. Que el tractament sigui voluntari: aquest no pot estar vinculat a beneficis directes, però en alguns casos pot estar vinculat a un pla de treball d'altres serveis.
4. S'atendran tots els homes adults, adolescents i joves:
 - Que estiguin o no empadronats a la ciutat, sempre hi visquin.
 - Que tinguin o no la seva situació regularitzada legalment, quan es tracta d'estrangers.
 - Que hagin estat denunciats o no per violència de gènere.
 - Que estiguin convivint o no amb les persones que han viscut les conseqüències de la violència exercida.

EL PROCÉS D'IMPLEMENTACIÓ

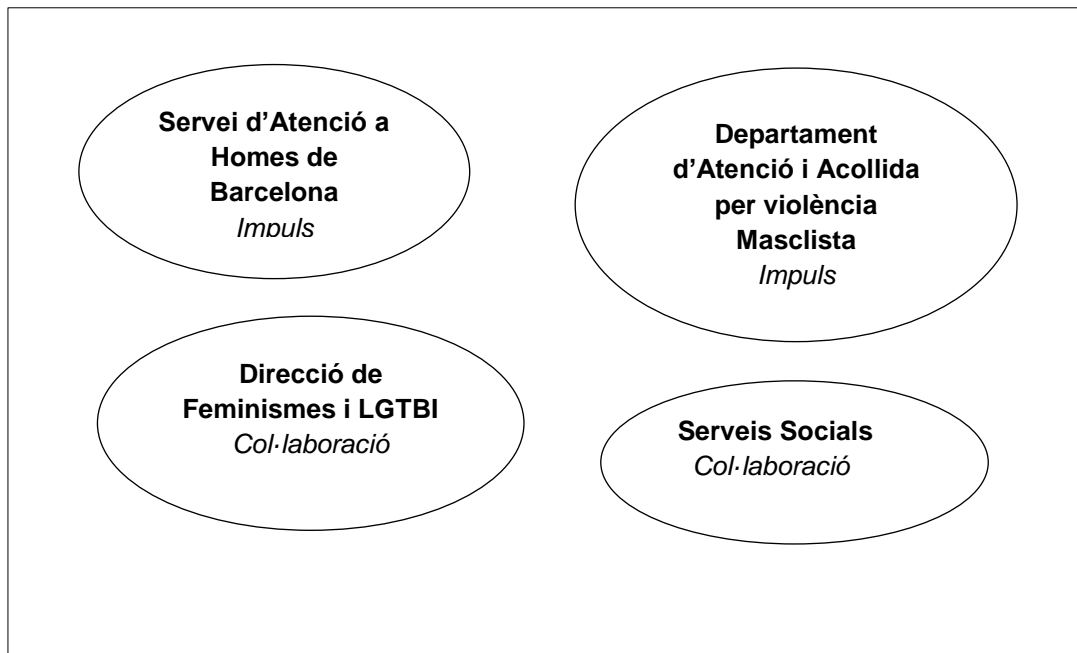
» ETAPES

La gràfica següent presenta les etapes del SAH-Atenció:

FASE INFORMATIVA I D'ACOLLIDA	FASE DE TRACTAMENT	FASE DE SEGUIMENT
<p>La fase informativa durarà màxim una entrevista i servirà per informar l'home de les característiques del servei, i dels requeriments per participar-hi. També es valorarà si la demanda de l'home s'ajusta als requeriments del servei.</p> <p>La fase d'acollida té l'objectiu d'explorar quina és la situació, què necessita la persona atesa i quines són les variables significatives en aquell cas, per tal de fer un primer diagnòstic. També es demana la col·laboració de l'usuari per incloure la dona amb la qual exerceix o ha exercit la violència en l'exploració i en l'avaluació del tractament en les situacions de violència masclista en l'àmbit de la parella i familiar. Aquesta fase acaba amb l'acord amb l'usuari del pla de treball.</p>	<p>El tipus de tractament que ofereix el SAH pot ser individual o grupal, encara que al servei sempre es prioritza la intervenció grupal. El tractament individual està indicat en les situacions següents: per complementar el treball grupal en els casos en què es valori necessari, per als homes que no han assistit a totes les sessions grupals, perquè les puguin recuperar individualment, per als usuaris amb dificultats idiomàtiques importants i per als casos en què la presència de l'usuari pugui distorsionar l'ambient i la dinàmica del grup. A escala grupal, existeixen diverses tipologies: grups socioeducatius, grups de tractament i mòduls de tractament.</p>	<p>L'objectiu d'aquesta fase és avaluar l'eficàcia del tractament per a cada home, utilitzant els sistemes de registre i indicadors d'avaluació necessaris. A més de l'avaluació grupal al cap d'un mes d'acabar els grups, es fan entrevistes de seguiment i avaluació amb cada usuari individualment en tres moments: al cap de 3, 12 i 24 mesos d'haver acabat el tractament. En aquesta avaluació també s'inclou la informació dels altres serveis que intervenen i de les parelles o exparelles o altres dones sempre que es pugui.</p>

» ACTORS IMPLICATS

El projecte és impulsat pel Servei d'Atenció a Homes de Barcelona. La gràfica següent presenta, de forma esquemàtica, els agents que formen part del projecte:

» RECURSOS

Recursos Humans

Aquest servei té una relació de llocs de treball amb cinc psicòlegs que porten la gestió dels tres programes. Una psicòloga de dona que fa l'atenció de les dones i dues tècniques de prevenció que duen a terme intervencions comunitàries.

Recursos Econòmics

L'Ajuntament de Barcelona proposa la contractació d'aquest servei a una empresa externa de gestió delegada i actualment el servei és gestionat per la Fundació IRES, i el Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista de la Direcció de Feminismes porta el control, marca les directrius i la supervisió del servei.

RESULTATS

L'any 2018 es va acabar l'avaluació dels tractaments en violència masclista en l'àmbit de parella. Aquesta avaluació es va iniciar l'any 2011 i ha tingut com a objectiu principal avaluar l'eficàcia de la IPVMP, és a dir, si s'aconsegueixen els objectius pretesos de reducció o eliminació de la violència.

Aquest estudi indica que els tractaments del SAH són efectius per reduir la violència, especialment física i psicològica. El SAH ha generat l'oportunitat de dur a terme un abordatge integral de les violències masclistes i crear un espai on els homes puguin iniciar canvis cap a models relacionals lliures de violència.

Finalment, el SAH Atenció permet, també, fiscalitzar i ajudar a controlar determinades situacions de risc, tant per a les dones com per als seus fills, i ofereix la possibilitat que siguin vinculades a serveis de la xarxa i es valora el risc en clau de prevenció.

APRENTATGE

Entre les **fortaleses** es pot destacar que els principals valors afegits del SAH Atenció són els següents: 1) Els professionals dissenyen un pla individualitzat de treball però que també preveu la vinculació amb el treball grupal. A més, el procés de diagnosi inclou una intervenció integral: es té en compte tant l'home com la dona, és a dir, qui exerceix la violència però també qui la rep. 2) Cal destacar que les intervencions es fan amb homes que volen fer aquests canvis. "El servei és voluntari. Les persones han de voler anar a aquest servei [...]. Usualment, hi ha una incidència del seu entorn perquè han rebut la informació, hi ha una derivació de serveis vinculats (per exemple, Serveis Socials) o des de Justícia, els parlen del servei o la pròpia parella els orienta a fer el canvi, però el més important és la motivació interna pròpia [...]. Ells expressen el malestar que poden estar sentint, valorant els comportaments i maneres de fer que fan que la relació sigui violenta o sigui susceptible de ser-ho. Hi ha un procés d'identificació per saber quines violències reconeix la persona i quines no. Tot seguit, els professionals planifiquen les accions que serveixen per motivar, ajuden a identificar les diferents formes d'erradicació de la violència i també poden acompanyar d'una manera estreta la persona, en combinació amb el treball grupal".

Per la seva banda, la principal **dificultat** de portar a terme un projecte d'aquestes característiques és que les persones "hi assisteixin de manera voluntària, i això té a veure amb la possibilitat de fer una bona campanya de comunicació i difusió, no tan sols amb què fas sinó com ho fas, perquè hi ha un context cultural que legitima la violència.

Es requereix certa pedagogia perquè són serveis molt estigmatitzats i estereotipats. Ningú es vol identificar amb un servei de maltractadors”.

Finalment, pel que fa a la **transferibilitat**, els aspectes de la pràctica que podrien inspirar altres projectes són principalment els següents: 1) El SAH Atenció ha desenvolupat uns continguts que estan molt ben estructurats i això pot facilitar un procés de transferència del projecte; 2) El SAH s'ha creat a partir d'un enfocament de ciutat en què el treball en xarxa és la clau, l'estratègia de servei des d'una perspectiva de coordinació d'una ciutat com Barcelona.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Promogut/impulsat per: Servei d'Atenció a Homes de Barcelona. Departament de Prevenció de Violències Masclistes

Professional/tècnic referent: Esteve Segura Xatruch (esegura@bcn.cat).
Telèfon: 932 564 649

Documentació disponible i enllaços relacionats:

Document	Tipus	Data
<i>Fitxa identificativa de la pràctica</i>	<i>Document</i>	2018
<i>Catàleg SAH ATENCIÓ</i>	<i>Document</i>	2018
<i>Recurs pedagògic de masculinitat</i>	<i>Document</i>	2017
<i>https://ajuntament.barcelona.cat/dones/sites/default/files/documents/sah_cataleg_.pdf</i>	<i>Pàg. web</i>	2022

EVOLUCIÓ

Actualització a juliol del 2022

La pràctica continua desplegant-se com està descrita en aquest document. El personal professional del Programa d'atenció a les violències del Plural ofereix espais d'atenció psicològica individual, tractaments grupals i assessorament jurídic.

Pel que fa a la seva transferibilitat, s' han rebut diferents consultes provinents de l'Àrea, d'altres àrees i districtes, de la resta de la ciutat, de la resta de Catalunya i de la resta de l'estat.